

Maleis in het voortgezet onderwijs – Ruimte geven is niet genoeg

1 januari 1987

Auteur: Hans Straver

Volume: 18

Nummer: 1

Pagina's: 15-24

Documenten

- [moer_jrg18_002.pdf](#)

hans straver maleis in het voortgezet oetc onderwijs s in het v o ruimte geven is niet genoeg in het themanummer van moer over onderwijs in eigen taal en cultuur 1986 1 2 ontbrak een verslag van oetc voor molukse leerlingen we halen de schade nu in met een artikel van hans straver over de invoeringsproblemen met maleis in het voortgezet onderwijs de auteur is werkzaam in de coordina iie van het samenwerkingsverband bicultureel onderwijs regio assen waar v o scholen al enkele jaren met het geven van oetc experimenteren het ver slag laat zien welke problemen de invoer ing van oetc in het voortgezet on derwijs met zich mee brengt en welke oplossingen de scholen in assen hier voor hebben gevonden het bevat ongetwijfeld tal van herkenningpunten voor scholen die met oetc voor andere dan molukse leerlingen te maken hebben in het schooljaar 1 98 7 88 k unnen scholen onderwijs in eigen taal en cultuur amster voor voortg ezet on d er w ijs f aciliteiten krij g en dam 9 november 1986 aanleiding om te plei om onder wijs in e igen taal en cultuur te ten voor een brede conferentie waar praktijk verzorgen voor leerlingen uit een aantal etni ervaringen op een meer systematische manier sche minderheidsgroepen in de pra k tij k zijn bij zouden kunnen worden geïnventariseerd en de invoering van dit onderwijs grote proble uitgewisseld op zo n conferentie zou niet men te ver w achten d e p rogramm a s zijn nog weer gesproken moeten worden over het of maar in een b e g instadium van ont w i kkelin g van onderwijs in eigen taal en cultuur maar en het is nog allesbehalve duidelij k op welke over het wat en het hoe wijze ze in het bestaande on d er w ijsaanbod omdat de fa ciliteiten voor onderwijs in eigen zouden moeten worden inge p ast h et onder taal en cultuur reeds komend schooljaar be wijs in eigen taal en cultuur is een margi nale schikbaar zijn lijkt dit een goed moment om voorziening in het voort g ezet onder wijs er is alvast verslag te doen van onze ervaringen in alle reden tot zorg over de k ansen o p serieuze de regio assen met de invoering van maleis in ont w ikkeling van deze vorm van moedertaal het voo rtgezet onderwijs in de afgelopen ja on derwijs ren was een achttal scholen voor lbo avo en deze perspectieven waren voor de themagroep mbo in assen en smilde betrokken bij een pro voortgezet on-

derwijs op de van studiedag ject bicultureel onderwijs voor molukse leer 15 tin g en d e activiteiten worden d e komende dit ten koste zou kunnen gaan van het taal on vier jaar voortgez et in het samenw erkingsver derwijs zelf dat bleek na enige tijd echter wel band b icultureel onder w ijs regio assen 2 de het geval te zi- jn op sommige scholen ontwik invoering van onder w ijs m aleis heeft vanaf het kelde het lesuur maleis zich eerder in de rich begin op de agenda gestaan m aar terugblik ting van een gezellig praatuur dan van vol k end op onze ervaringen kun- nen we niet an waardig taalonderwijs we hebben gemerkt d e r s d an c o nstateren d at d e invoerin g van dat een duidelijke keuze op dit punt noodzake m aleis o p de projectscholen een g eschiedenis lijk is er is niets tegen een geslaagde vorm van vallen en opstaan is ge weest h eel leer van groepsbegeleiding maar noem het dan zaam dat wel we hebben gemerkt dat het geen onderwijs maleis bij een keuze voor taal niet volstaat om vanuit een in beginsel welwil onderwijs moet het streven erop gericht zijn lende opstelling ruimte te geven aan onderwijs het tot een vol- waardig vak uit te bouwen een m aleis d e school dient nad ruk k elijk medever aantal scholen heeft gekozen voor een gecom antwoorde lijkheid te nemen voor het al dan bineerde formule onderwijs maleis in de on niet slagen ervan derbouw groepsbegeleiding in de bovenbouw we hebben onze bevindingen geordend in de grotere spreiding van molukse leerlingen in achttien korte paragrafen over invoer- ingspro de bovenbouw speelde in deze gevallen een blemen die te maken hebben met de schoolor belangrijke rol ganisatie d e plaats van d e leer kracht en de overi- gens heeft deze keuze wel consequenties ontwik k eling van het vak m aleis het verslag voor de inzet van middelen voor de begelei is vooral bestemd voor de direc- ties en colle ding van molukse leerlingen zijn andere facili ga s die zorg dragen voor het scheppen van teiten beschikbaar dan voor het onderwijs inhoudelijke en organisatorische voorwaarden maleis voor het onderwijs m aleis w e hebben niet de pretentie voor alle specif ieke p roblemen het re moede rtaalonderwijs als va k cept in huis te hebben m aar ons overzicht van knelpunten kan scholen die de invo- ering we hebben overwegend te maken met moluk van onderwijs in eigen taal en cultuur se se leerlingen voor wie het nederlands qua rieurs overwegen wellicht helpen bij het ne competentie en qua functionaliteit de domi men van beslissingen en behoeden voor nante taal is de passieve beheersing van het misstappen die wij zelf in de voorgaande jaren maleis is groter dan de actieve en het hebben begaan jongeren maleis wordt gekenmerkt door ver schijnselen van verdringing door het neder lands het doel van het onderwijs maleis is de school in ontwikkelin g on- twikkeling van functionele tweetaligheid dat wil zeggen dat molukse jongeren zich be geleiding of taalonder w ijs naar behoefte in formele en informele varian ten van het maleis kunnen uitdrukken in de de invoering van l essen maleis maakt heel contacten met leeftijdgenoten oudere genera wat los bij de molukse leerl i ngen over het al ties of het moederland in de privesfeer en in gemeen zitten ze i n relatief kl e i ne concentra voorkomende gevallen ook in de werkkring ties gesprei d over de verschi ll ende r i chtingen het onderwijs maleis is tevens van betekenis en jaarklassen de lesuren ma l eis zij n voor hen voor de ontwikkeling van het zelf- bewustzijn bij een be l angrijk trefpunt en herkenn i ngspunt molukse jongeren dat geldt zeker ook voor we hebben kunnen constateren dat mol ukse een toene-

mend aantal jongeren met een moederleerlingen zich hierdoor alleen al zelfbewuster lukse ouder die overwegend nederlandstalig en opener in het schoolleven bewegen dan opgroeien maar in de puberteit alsnog behoefte voorheen het geval was een aanwijsbaar niet te krijgen aan beheersing van het maleis veneffect is ook dat ze meer geneigd zijn om dit moedertaalonderwijs voor molukse leerlingen zich bij schoolactiviteiten als groep te presenteren wordt op onze scholen aangeboden als senteren een nieuw vak met eigen inhoud en de lessen maar eis bij een functie te kunnen stellingen vervullen als een vorm van groepsbegeleiding bij uitzondering wordt het maleis op een van aanvankelijk waren we er niet op verdacht dat de lbo scholen als instructietaal gebruikt tijdens de studielessen in de onderbouw en de wijns maleis geoormerk te extra faciliteren uren maatschap pijleer in de bovenbouw de beschi kba ar zijn lijkt aan de ze weers-tan de molukse leerlingen zijn hiervoor apart gegroepeerd te veranderen p eerd de school wil op deze wijze vermijden er zijn dus verschillen in de pragmatisc hereden dat het maleis een extra vak zou moeten om maleis voor alsno g niet in het pakket van worden vreemde talen optenemen de belangrijks te reden is even wel dat we voorrang geven aan keuzevak of extra vak ontwikkeling van het vak maleis als een vorm van moedertaalonderwijs bestemd voor moedertaalonderwijs had den we als uitgangspunt voor lukse leerlingen en gegeven door bijvoorkeur het onderwijs maleis geformuleerd dat het molukse leerkrachten moeten een extra belasting voor de molukse leerlingen bevoegdheid het sprekt vanzelf dat dit moeig en zou mogen vormen toch wordt het op moedertaalonderwijs niet in de plaats komen onze scholen niet gegeven als keuzevak maar van het onderwijns Nederland het is daardoor in de meeste gevallen als extra vak welke afveel moeilijker in te passen in het schoolwerkwegingen hebben tot deze beslissing geleid plan dan wanneer het als facultatieve vreemde de meest voor de hand liggende plaats voor taal zou worden benaderd maleis als keuzevak zou zijn temidden van de een van de scholen probeert voor de tijd probeert moderne vreemde talen het wordt dan aangeen oplossing te vinden door te experimenteren boden aan molukse en niet molukse leerlingen met een gedifferentieerd programma moegen gegeven door leerkrachten met een moedertaalonderwijs de molukse leerlingen uit de tweede of eerste graadsbevoegdheid het tweede klasrijgen tijdens een van de uren einddoel is niet functionele taalvaardigheid Nederland apart maleis de leerkrachten maar vreemde taalbeheersing op een door examens en Nederland stellen in onderling overleg menseisen bepaald niveau het programma een programma met gemeenschappelijke heeft een sterk cursorische inslag en is afmaas op met periodieke gezamenlijke monogenestemd op homo gene niveau roepen op een ten rond onderwerpen als volksverhalen of aantal van onze scholen vindt men dit eigen thuistaal standaardtaal in het verleden hebben lijkt de aangewezen weg om maleis in te passen een soortgelijke integratie tussen maleis en sen in het schoolwerkplan is onderwijns in Nederland s uit geprobeerd in een havo topdelen van etnische minderheidsgroepen in Nederland molukse leerlingen geven toen zelfde voorland niet minstens zo zinvol om aan te bieden keur aan extra uren maleis omdat ze geen uur als bijvoorbeeld

een keuzevak russisch 5 nederlands meenden te kunnen missen 6 toch is er een aantal bezwaren en problemen op andere scholen wordt maleis aangeboden voor effectuering van maleis als keuzevak als extra vak dit heeft verstrekking van conse in de bovenbouw en in het examenpakket q uenties wanneer het v a nuit de schoolorgani zijn geen bevoegde leerkrachten beschikbaar niet met bijzonder veel zorg wordt omgebaard zie hierna ven ontstaat er voor de leerkracht een on de ontwikkeling van leerplannen en leerwerkbaar situatie delen staat nog in de kinderschoenen zie eveneens hierna roosterproblemen maleis heeft nog weinig maatschappelijke status en molukse leerlingen en ouders zullen een eerste probleem is de plaats van de uren len bang zijn om door andere vakken te laten maleis op het rooster een extra vak betekent ten vallen onderwijs kansen te versperen roosterverlenging voor de leerlingen wanneer invoering als keuzevak kan onrust binnenzie in een klas of jaargroep zijn geconcentreerd het schoolteam tot gevolg hebben vooral treurd is het meestal niet zo moeilijk om te voorkomen d uit angst voor verdere ingesloten tussenuren te vinden maar de spreken en schade aan gevestigde belangen d ing van molukse leerling en over de school is het is immers gebruikelijk dat keuzevakken vaak zo groot dat les-groepen maleis uitver worden bekostigd uit de basisformatie en verschillende klassen moeten worden samen dat kleinere lesgroepen voor het ene vak gesteld het gevolg is dat beschikbare uren in ten koste gaan van de groepsgrootte bij aan het rooster buiten de reguliere schooldag valdere vakken het feit dat er voor het onderlen d at wil zeggen op het hulde of negende 17 uur of tijdens de pauze herhaalde inspanning zich ernstiger voelen om het vak serieus te nemen van leerkrachten maleis om op dergelijke kunnen uitbouwen en zou twee uur maleis per uren een prettige werksfeer te handhaven zijn week een minimum moeten zijn stukgelopen de geringste onderbreking in de sommige van onze scholen hebben hiervoor continuïteit heeft al een verlammeende en ont een oplossing gezocht door het rooster met moedigende uitwerking een uur te verlengen en een tweede uur voor op grond van deze ervaringen hebben we met maleis vrij te maken door dispensatie van bij elkaar afgesproken dat de uren maleis in geen voorbeeld een studie uur geval buiten de reguliere schooldag in een overigens leeg gebouw mogen plaatsvinden groepering van leerlingen de roostermakers zoeken van jaar tot jaar een oplossing op sommige scholen probeert men het is op onze scholen bepaald geen uitzondering de oplossing van het probleem te vereenvoudigen als er in een jaargroep slechts enkele mogen door de molukse leerlingen uit een jaar lukse leerlingen zitten om een lesgroep maleis groep in een klas bijeen te plaatsen van redelijke omvang te vormen plaatsen we meestal leerlingen uit verschillende jaargroepen dispensatie bijeen de praktijk leert dat een groep om prettig te kunnen werken niet uit minder dan het blijkt niet altijd mogelijk om voor een les vijf leerlingen zou mogen bestaan tevens groep maleis uit verschillende klassen uren groeperen we de leerlingen uit de onderbouw binnen de reguliere schooldag vrij te houden en uit de bovenbouw bij voorkeur in aparte de enige oplossing is dan de molukse leerling lesgroepen gezien de verschillen in leeftijd en gen ten behoeve van het onderwijs maleis dispensatie van andere lessen te verlenen de niveaoverschillen wat betreft de taalvaar het spreekt vanzelf dat vakdocen-

ten met zulke digheid in het maleis kunnen binnen een les dispensatieregelingen niet erg gelukkig zullen groep heel groot zijn sommige molukse leerzinnen ook komt het voor dat molukse leerzinnen zijn overwegend maleistalig opgegroeid gen zelf bezwaar maken omdat ze bang zijn andere overwegend of zelfs uitsluitend neder achterstanden op te lopen of omdat ze niet in landstalig op zichzelf hoeven grote taalvaar een uitzonderingspositie willen worden ge digheidsverschillen geen reden te zijn om apart bracht om de kans op acceptatie van dispensatie te vormen de leerkrachten maleis satieregelingen te vergroten kiezen de scholen raken over het algemeen snel ingespeeld op de in de praktijk veelal voor dispensatie van studie noodzaak om in hun programma ruimte voor die lessen en of mentoruren in plaats van vak differentiatie in te bouwen toch hebben we uren een echte oplossing voor dit probleem in enkele gevallen wel niveaugroepen ge hebben we echter niet kunnen vinden vormde de reden hiervoor was dat leerlingen met een minimale beheersing van het maleis aantal uren zich buitengesloten voelden door hun tweetalige groepsgenoten aan de beheersing van het maleis willen maleis als extra vak zoveel mogelijk maleis is onder molukse jongeren prestige ver binnen het reguliere weekrooster geven dat bonden en dat kan in de lessituatie soms een beperkt de mogelijkheden wat betreft het aan negatieve uitwerking hebben tal uren op de meeste van onze scholen krijgen de molukse leerlingen een uur per week maar de of zachte verplichting maleis onderwijskundig gezien levert deze beperking een extra vak met als gevolg een vaak onge grote bezwaren op een lesuur per week zet lukkig ingeroosterde verlenging van de school weinig zoden aan de dijk de leereffecten zijn dag daartoe kan je de molukse leerlingen vluchtig en thematisch werken is door de moeilijk verplichten vonden de scholen bij de spreiding van lessen in de tijd bijzonder moei introductie van het onderwijs maleis de leerzinnen te realiseren aanvankelijk tilden de molukzinnen en hun ouders zouden op basis van de leerkrachten hier niet zwaar aan maar vrijwilligheid moeten besluiten al dan niet aan naarmate ze meer greep krijgen op hun vak en de lessen deel te nemen is het vak er niet pas hun repertoire uitbreiden doen de beperkingen gekomen op aandrang van de molukse gemeenschap zelf en beperkt de verantwoorde factoren binnen of buiten de school maar een gelijkheid van de school zich daarom niet tot het oplossing komt daardoor niet dichterbij de geven van ruimte aan lessen maleis voor die enige uitweg uit de impasse is het beginsel leerlingen die er prijs op stellen verder dan van vrijwilligheid los te laten de deelname aan een zachte verplichting tot het volgen van de de lessen maleis dient dezelfde verplichtingen lessen wilde men op de scholen aanvankelijk met zich mee te brengen als bij andere vakken niet gaan het geval is de scholen die ertoe overgingen bij herhaling is ons gebleken dat deze benade om verzuimde lessen volgens de algemeen geling leidt tot een onwerkbaar situatie voor de dende absentieregeling te laten inhalen kon leerkracht de continuïteit van de lessen worden melding maken van een aanzienlijke verbetering voor een belangrijk deel afhankelijk van de positivering in het werkklimaat populariteit van de uren maleis en van de leerkracht zelf de euforie waarin de lessen over verantwoordelijkheid van de school het algemeen starten is natuurlijk niet te handhaven er komt een moment dat het vol voor molukse leerlingen hoort maleis bij het geven van de lessen discipline

vraagt en dat de vakkenaanbod dit uitgangspunt is gedurende leerkracht eisen wil gaan stellen dan blijkt de afgelopen jaren pas geleidelijk aan door de vaak dat de drempel voor de leerling om tus scholen geaccepteerd door maleis in het on senti jds af te haken te laag is een onverwacht derwijsaanbod op te nemen komt de school tussenuur een proefwerk een sociale ver niet alleen tegemoet aan molukse wensen plichting zijn grond voor een eerste absentie maar geeft ze er ook blijk van zelf waarde te en daarmee zet een doorgaans onomkeerbare hechten aan een tweetalige ontwikkeling van negatieve spiraal in die schadelijk is voor de de molukse leerlingen voortgang van de lessen en voor de motivatie deze stellingname heeft consequenties voor van leerkracht en leerlingen de presentatie van het vak aan leerlingen en aanvankelijk voelden de molukse leerkrachten ouders de boodschap van de school aan de zichzelf verantwoordelijk voor deze problemen ouders is niet langer als u onderwijs maleis ze trachtten minder trouwe leerlingen alsnog op prijs stelt proberen wij er ruimte voor te te bepraten ze deden concessies aan de maken maar we vinden de tweetalige ont werksfeer dat bood echter geen oplossing wikkeling van molukse leerlingen van belang en het deed zelfs afbreuk aan hun geloofwaar op grond van pedagogische linguïstische digheid als leerkracht hun kritiek begon zich maatschappelijke overwegingen en we stellen vervolgens te richten op de voorwaarden u daarom voor om hun vakkenpakket uit te waaronder het vak moest worden gegeven en breiden met het vak maleis we verwachten op de vrijblijvendheid waarmee het was omge dat u het vak een serieuze kans wilt geven en ven de scholen waren hierdoor onaangenaam we doen van onze kant al het mogelijke om te verrast ze meenden binnen hun mogelijkheden garanderen dat het maleis als elk ander vak het nodige te hebben gedaan om onderwijs kan functioneren maleis mogelijk te maken en werden nu veel deze benadering laat ruimte aan ernstige be al in een te laat stadium geconfronteerd met zwaren bij individuele leerlingen en ouders te ernstige voo rtingangsproblemen men was ge gen deelname aan de lessen maleis maar on neigd te constateren dat de molukse leerlin ze scholen gaan er nu na een aantal jaren bi gen en hun ouders onderwijs in het maleis cultureel onderwijs vanuit dat de leerlingen blijkbaar niet belangrijk genoeg vinden om de en hun ouders bij aanmelding kunnen weten lessen toegewijd te blijven volgen ter verkla dat de school waarde hecht aan tweetalig on ring meende men allerlei factoren buiten de derwijs en dat ze dit gegeven in hun overwe school te kunnen aanwijzen verschillen in cul gingen bij de schoolkeuze hebben kunnen be turele oriëntatie tussen molukse wijken in trekken bovendien voelen ze zich gesteund oosterwolde bovensmilde en assen politieke door beginseluitspraken over de wenselijkheid en kerkelijke geschillen binnen de molukse ge van onderwijs maleis die door landelijke en re meenschap verschillen in culturele oriëntatie gionale molukse instellingen zijn gedaan tussen verschillende leeftijdsgroepen men kan lang en breed twisten over de vraag of de optredende problemen te wijten zijn aan 19 status van h e t vak k en voor pu b li kat ie h et c hrist elij k p ed a go gisc h s tu d iecentrum d ra agt d e z org v o or de n iet tegenstaan d e onze intentie om he t m aleis organisatie van de ze a p plicatiecur suss e n el d ers in de school eenzelfde plaats te geven als an in het land het zal echte r nog een paar jaar dere vakken merken we in de praktijk toch duren voor-

dat er vol d oen d e bevoeg de leer vaak dat bepaalde vanzelf sprekendheden er kra chte n b eschi kbaar zijn d e sc h olen zullen makkelijk b ij inschieten e n k ele voor be eld en zol a n g een bero ep moeten doen op on t hef nie t alle sc h olen vermel d en in hun voorlich f in g sreg elinge n in een regelin g voor het ver tings- materiaal voor d e oud ers d at m aleis k rijgen van d erde t w ee de of ee rste- graads als vak wordt aangeboden bevoegd heden is niet voorzien het is niet mo ni- et alle scholen noemen d e betref fende gelijk om m aleis te studeren op een n ieuwe collega als vakleerkracht m aleis in hun lerarenoplei d in g a an de leid se universi t eit is docentenlijst er een k lein aantal m olu k se studenten dat in de leerlingen vinden het va k m aleis va ak donesisch o f austronesische talen s tud eert en niet op hun urenrooster vermel d uiteraard bijzon d ere belang stelling voor de m o niet alle scholen nemen m aleis op in de lukse talen en het moluks m aleis aa n d e da g overgangsre g eling of rapporteren anderszins leg t zij zulle n de k omen d e jaren h opelijk op de regelmatig over de vorderingen van de een of an d ere w ij z e een bi jd rage a a n d e kw ali leerlingen teitsverbetering v a n het ond er w ijs m aleis kun d e leerkrachten he bben doorgaans wel een nen leveren vaste lesruimte maar maken niet of nau op z ichzel f k an een nog on bevoe gd e leer welijks gebruik van mogelijkheden om deze k racht heel g oe d voor zijn w e rk berekend zijn als vaklo k aal in te richten ze lopen voort o ver het a l g e m een moeten scholen er echter duren d met hun eigen lesmateriaal en hulp rekening mee h ou d en dat d e jonge generatie bronnen onder d e arm m olukse leerkracht- en waarop voor het verzor al deze voorbeelden zijn voor de leerlingen en g en van on d erw ijs m aleis e en beroep w ord t d e leerkrachten evenzovele tekenen d at het gedaan zich buitengewoon onzeker voelt ze vak m aleis een marginale plaats in het school hebben zelf nooit g estructureerd onde rwijs in werkplan inneemt en dat het er eigenlijk niet hun moed erta a l gehad en k unnen zich dus niet bij hoort m olukse leerkrachten blijken ervoor spiegelen aan hun leermeesters h un beheer terug te schrikken om o p dergelijke punten ei sing van het stan d a a rd m aleis is d oo r g aans sen te stellen goedbeschou w d is het oo k niet z w a k k er d an hun communic atieve va a rdi gh eid hun verant w oordelij k heid om de status van het in het m aleis de les p ra k tij k is een uitd ag ing vak m aleis te waarborgen maar die van de om ook de ei g en taalbeheersing op hoger peil school te brengen m et d eze toerusting vergt het eni g e durf om z ich te g enover molukse ou d ers en ouderen als leerkracht m al e is te p resenteren leerkracht in ontwikkeling coach- ing en ondersteun i n g kwalificati e de eerste verantwoordelijkheid van leerkrach leerkrachten basisonderwijs kunnen de be ten maleis is het van week tot week verzor voegdheid tot het verzorgen van onderwijs in gen van de lessen normaal gepro- ken kan een eigen taal en cultuur voor molukse leerlingen l eerkracht voor de in- richting van zijn onderw ijs verkrijgen door het volgen van een tweejarige terugva l len op een onderwijstradit i e in zijn applicatiecursus met deze bevoegdheid kun vak op een leerplan op leer en hulpmiddelen nen ze ook in het voortgezet onderwi- js wor op verwachtingen van leerlingen en co l lega s den aangesteld deze appli- catiecursus is in dat alles is bij het vak maleis nog niet het ontwikkeling vorig jaar hebben we op de pa geval de ervaringen uit het onderwijs i n bo de eekhorst een van de partners in ons nederlands ind i e z ijn vervlogen het onderwijs samenwerk-

ingsverband bicultureel onderwijs maleis moet op n i euw worden opgebouwd een eerste experimentele cursus onderwijs in een dergel ijke werksituatie zou voor e l ke leer molukse taal en cultuur afgesloten we zijn kracht een zware be l asting vor- men het nu bezig ons scholingsmateriaal gereed te ma spreekt vanze l f dat de leerkrachten malei s 20 g rote behoef te aan ond ers teunin g heb be n het g en ou ders en sch ool is echter on ze erva ring d at d e school va ak niet conta cten m e t m olukse ou ders te le gg en g oed w eet hoe aan dez e b ehoe fte te g emoet tij d ens huisbezoeken of o p molu k se kan w orden g ekomen over het algemeen k rij ouderavonden gen nieu w e collega s met w eini g leservaring bij gelegenheid als tol k op te tred en of o p onze scholen een vorm van coaching een schoolcorres pondentie te vertalen vak colle ga met meer ervarin g we rkt de nieu d irectie en coll eg a s t e inform e ren over d e w eling in en hou dt in d e g aten h oe he t loopt culturele ach t erg ron d va n m olu k se leerlin en o p sommig e scholen vin den oo k functie gen g espre kken met d e direc tie plaats b ij d e leer colle g a s te helpen bij het o p zetten en uit krachten m aleis is dat geen vanzelfs p re k ende voeren van pro g ramma s m olu k se cultuur zaak m en voelt zich niet capabel om over on inbreng van m olukse leerlingen bij school d erw ijs m aleis iets z inni g s te z egg en of m en evenementen of in een scho ol krant te sti w il alle schijn van bevoog din g ver m ij d en h et muleren resultaat is echter dat d e leer k r a cht m aleis al h et zijn blij ken van er k enning van d e s peci f ie leen staat voor een toch al buitenge w oon ke d eskund i g hei d en betro kk enheid van m olu k zware op- gave se leerkrachten die door hen positief w orden m ogelij k heden om toch in een vorm van coa g e w aard eerd d e school d ient echter in het ching o f on d ers- teunin g te voorzien z ijn oog te hou d en dat er g ema kke lij k een onei he t inst ellen van re g elmatig w er k overle g g enlijke taakver d eling k an ontstaan de m olu k met een collega uit de sectie n e d erlands of se leerkracht k an een rol spelen bij de intro moderne vreemde talen om vakinhoudelijke duc tie v a n he t va k m aleis bij ou d ers en leerlin zaken te bespreken jaarplannen op te zet gen maar op zic h zelf is da t een verant woor ten vooral ook onder w ijsorganisatorische delijkheid van de directie h ij kan k lasseleer belan ge n t e behartig en k rachten of mentoren van advies dienen maar het o p nemen van de leerkracht m aleis in moet niet pla atsvervan g en d voor hen g aan o p een scholaire w er kgroep die zich verant tre den h ij k an als schoolcontactpersoon bij woordelijk stelt voor het geheel aan activi uitste k functioneren maar heef t dan oo k recht teiten ten behoe- eve van de identiteitsont op daarvoor bestemde taakuren 1 0 w ikkeling acceptatie en schoolloopbaan o o k om ande re redenen verdient het aanbeve van de m olukse leerlingen en van leerlin ling om t ak en en verant wo ord elijkheden met gen uit andere etnische minderheidsgroe m olukse leerkrachten g oed door te s preken pen o p een van onze scholen wor dt het vak m a het stimuleren van regel- matige werkcontac leis gegeven d oor een m olukse avo leerkracht ten met m olukse colle g a leerkrachten bui zon d er neven b etre k kin g o p a lle a n d ere scho ten de school hetzij in h e t kader van na len is de leerkrach t m aleis een part timer d ie scholin g hetzij in re gi o nale w erk g roepen 9 aan meerdere sc- holen w er k zaam is het is in d e school kan dergelijke contacten en w erk hun b elang om hun w erk zaamheden goed af zaamheden on d ersteunen door er fa-

ciliteiten te bakenen daarbij komt dat op de meeste voor beschikbaar te stellen ze vormen een molukse onderwijsmensen ook vanuit de eigen noodzakelijk aspect van het ontwikkelingsproces van de gemeenschap een zwakke wordt geacht dat van leerkrachten maleis wordt verwacht dat het is geen uitzondering dat ze als vrijwilliger in het sociaal cultureel werk vanuit de neventaken molukse stichtingen en betrekken zijn bij de organisatie van kinderactiviteiten tienergroepen hoewel het vak maleis een marginale plaats in vakantiekampen huiswerkbegeleiding of vol het schoolwerkplan heeft wordt er op de bevestigende educatieve en goede afweging en afbrekende leerkracht vaak een relatief zwakke stemming van activiteiten binnen en buiten het beroep gedaan voor de vervulling van allerlei onderwijskanalen zo wel de leerkracht als de neventaken hij wordt bijvoorbeeld ingeschakeld ten goede komen keld om huiswerk en studiebegeleiding te verzorgen te bemiddelen bij conflicten tussen leerling en invoeringsproblemen rond het vak maleis 21 waren voor de betrokken leerkrachten zeer vaak in ontwikkeling ontmoedigend ze kregen de indruk dat de bereidheid op de scholen om aan de invoering taalkeuze van moedertaalonderwijs voor molukse leerlingen mee te werken als het erop aan kwam in afwijking van andere taalgroepen worden gepaard ging met scepsis over de zinvolheid molukse leerlingen niet onderwezen in de nationale perspectieven ervan het feit dat scholen nationale taal van het land van herkomst de overgingen tot een minder vrijblijvende benaamoverheid heeft op aandrang van het inspraakdering zie hiervoor bracht daarom opluchting orgaan welzijn molukkers ruimte geschapen teweeg voor onderwijs in een taal die voor de molukse verschillende factoren hebben op onze scholen gemeenschap in nederland functioneel en herbijgedragen aan een draagvlak voor tweetalig kenbaar is in de regelgeving spreekt men van onderwijs moluks maleis de ontwikkeling van leerplan sommige docententeams hebben interne en leermiddelen is niet gericht op het moedertaalbijeekommen aan het thema derne indonesisch maar op formele en informele varianten van het maleis die door moluk over het algemeen treedt de scholiers als eigen worden beschouwd werkgroep bicultureel onderwijs op als de ruimte die men heeft gekregen is een bronpleitbezorger en opinieleider binnen de van onzekerheid men moet rekening houden school met verscheidenheid in de molukse taalgecollega's van verschillende scholen hebben meenschap en met het spanningsveld tussen zelf ooit deelgenomen aan cursussen ter taalbehoud en taalvernieuwing een acceptabele kennismaking met de moedertaal van moedertaalstandaard voor school maleis moet in de molukse leerlingen 1 2 onderwijspraktijk zelf worden ontwikkeld en niet alle collega's zullen van het belang van dat zal ongetwijfeld een proces van langere onderwijs maleis zijn overtuigd dat hoeft ook adem zijn leerkrachten maleis hebben hierin niet maar zonder serieuze voorstanders bin een belangrijke eigen verantwoordelijkheden directie en docententeam krijgt het vak maleis geen faire kans op ontwikkeling leerplan en leermiddelen voor de acceptatie van het onderwijs maleis is het indirect van groot belang wat daarnaast op dit moment ontbreken elementaire hulp aan onderwijsvernieuwing in het belang van middelen voor het onderwijs maleis zoals een molukse leerlingen plaatsvindt men kan niet schoolwoordenboek of een schoolgrammatica moedertaalonderwijs invoeren

gericht op de bronnen waaruit leerkrachten zelf geschikte identiteitsontwikkeling en emancipatie van de leesteksten kunnen selecteren zijn schaars molukse leerling en tegelijkertijd in andere maar daarom des te meer de moeite van het vak en vormingsgebieden monocultureel op bijengaren waard leermiddelenpakketten assimilatie gericht onderwijs blijven geven on ontbreken eveneens we werken met de leerderwijsprogramma's dienen in te spelen op de krachten maleis op onze scholen op dit mo leefwereld en belevingswereld van leerlingen ment aan de samenstelling van themaboekjes uit etnische minderheidsgroepen wanneer voor de eerste twee klassen van het voortge daaraan op een school niet wordt gewerkt zet onderwijs we hopen deze aan het eind verliest een pleidooi voor moedertaalonderwijs van het schooljaar 1987/88 in een voorlopige voor deze leerlingen aan geloofwaardigheid uitgave te kunnen bundelen tenslotte kan de leerkracht maleis zelf ook bij ook de leerplanontwikkeling staat in de kinder dragen aan de acceptatie van zijn vak simpel schoenen een aanzet hiertoe is gegeven in weg door als collega in het schoolleven te par het boek wij hebben molukse kinderen op ticiperen door aanwezig te zijn in de docen school 10 verdere aanzetten zullen te vinden tenkamer op vergaderingen bij schoolevene zijn in het scholingsmateriaal van onze applica menten dit lijkt vanzelfsprekend maar naar tiecursus onderwijs in molukse taal en cul onze ervaring functioneren ze als part timer tuur en in schoolwerkplanpublicaties van de voor een marginaal vak soms meer als gastdo slo projectgroep legio deze uitgaven staan cent en outsider dan als collega teamlid op de agenda voor 1987 het heeft de afgelopen jaren ontbroken aa n 22 een gecoördineerde planmatige aanpak van de civiel effect noodzakelijke ontwikkelingsactiviteiten ten be hoeve van het onderwijs maleis er is echter in laatste instantie is het w elsla g en van het een landelijk steunpunt onderwijs molukkers onder w ijs m aleis niet afhankelijk van de in oprichting waarin het inspraakorgaan wel school d e doelstelling ervan is d e ontw ikk e zijn molukkers het christelijk pedagogisch lin g van functionele t weetelijkheid bij m olukse studiecetrum de stichting leerplanontwikke leerlingen d at veronderstelt dat het m aleis als ling en ons samenwerkingverband bicultureel levend e taal een belangrijke rol in de molu k se onderwijs gaan samenwerken het valt te ver samenleving blijft vervullen d aar heeft het on wachten dat in het geheel van aandachtsvel der wijs het nu eenmaal niet voor het zeg g en den de ontwikkeling van het onderwijs maleis h et komt erop aan hoe loyaal de m olu k se ge een voorname plaats zal innemen meenschap zelf is aan de eigen taal in de o p voeding en in het sociaal verkeer en wel ke in taal en emancipat i e spanningen men zich wil getroosten om het m aleis als aspect van m olukse identiteit te cul de behoefte aan onderwijs maleis binnen het tivieren h et welsla g en van dit emancipatiepro nederlandsse schoolsysteem is van tamelijk re ces vormt voor het onderwijs m aleis een on cente datum in het relatieve isolement van de ontbeerlij ke voedingsbodem kampen en woonoorden leerden de molukse toch draagt ook de n ederlandse samenleving kinderen en jongeren als vanzelf het maleis en hiervoor tot op zekere hoogte verantw oorde een meer gestuurde en gestructureerde vorm lijkheid we hebben er reeds op geweest dat van taalverwerving leek daarom overbodig bo het beheersen van m aleis op dit moment geen vendien kon men het traditioneel maleistalige civiel effect heeft het

heeft geen rendement kerkelijk onderricht op zondagsschool en cate in termen van onderwijskansen of beroepsbeschouwen als een buitenschools gelijkheden dat is geen vanzelfsprekendheid weliswaar eenzijdig onderwijs in eigen taal en er zijn tal van werkzaamheden en beroepen cultuur binnen de molukse gemeenschap en op de dit kerkelijk onderricht wordt tegenwoordig in raakvlakken tussen molukse en nederlandse toenemende mate tweetalig of in het neder samenleving waar tweetaligheid functioneel lands gegeven het is een teken dat men nu is sociaal cultureel werk educatie dienstver binnen de gemeenschap wordt geconfronteerd lening verzorging de waarde hiervan wordt met de groeiende dominantie van het neder nog nauwelijks erkend bijvoorbeeld door lands zowel oudere als jongere generaties tweetaligheid als kwalificatie eis bij vacatures worden zich dit proces van taalverdringing vrij te formuleren meer gericht beleid op dit punt plotseling bewust het leidt tot verwarring ge zou op den duur een aanzienlijke statusverho voelens van machteloosheid maar ook tot ging van het onderwijs maleis kunnen bewerk taalbewustzijn en herwaardering van de taal stellingen als aspect van molukse identiteit vanuit het molukse sociaal cultureel werk zijn de afgelopen jaren op vele plaatsen korte cursussen tot slot molukse taal en cultuur georganiseerd die blijkbaar in een behoefte bij vooral de jongere molukse leerlingen hebben weliswaar recht op generaties voorzien moedertaalonderwijs maar scholen zijn niet de invoering van onderwijs maleis op neder verplicht om het hen aan te bieden door te landse scholen geeft aan het proces van te beslissen tot invoering van onderwijs maleis wustwording uiteraard extra injecties naar on neemt de school verantwoordelijkheid op zich ze ervaring moeten scholen daarom voorzich om ervoor te zorgen dat het vak zijn bestaans tig zijn met opiniepeilingen onder molukse ou recht in de praktijk kan bewijzen ders het zijn momentopnamen die vaak een we hebben in dit verslag niet willen verhalen bedriegelijk positief of negatief beeld te zien dat er allerlei haken en ogen zitten aan de in geven scholen en ouders zouden elkaar de voering van moedertaalonderwijs voor molukse tijd moeten geven om zich aan de hand van leerlingen in het voort gezet onderwijs leer praktijkervaringen een realistisch oordeel over krachten maleis zijn nog bezig zich voor hun de zin van het onderwijs maleis te vormen taak toe te rusten en het zal zeker nog wel 23 enkele jaren duren voordat het vak maleis perspectieven voor het onderwijs maleis voor goed op poten staat om de lessen op een accelenbelangrijk deel zelf in de hand ons verceptabele manier in het school werk plan in te slaag heeft aan zijn doel voldaan wanneer het passen zijn extra zorg en aandacht en soms scholen die door het aanbieden van moeder kunstgrepen vanuit de schoolorganisatie ver taalonderwijs een bijdrage willen leveren aan eist het is echter niet onze bedoeling om de emancipatie van hun molukse leerlingen scholen bijvoorbaat te ontmoedigen en we behelpt een zorgvuldige en realistisch invoe ben het scheppen van voorwaarden en rings plan op te stellen noten verslag van taalonderwijs aan molukse havo leerlingen ed pabo de eekhorst assen 1982 de komen de tijd zullen de voorstellen voor basissमारilah 141 p 11 vorming in het voortgezet onderwijs de gemoe 7 op een van de scholen ontstond bij molukse ouders en sterke bezighouden de positie van etnische ders de indruk dat door het bijeenplaatsen van

groeps tal en lijkt in deze discussie in het geheel de molukse leerlingen in een van de brugklassen nog niet te zijn betrokken voor de beleidsontreeds een selectie naar niveau had plaatsgevoond in de molukse leerlingen tot nu toe zie alphonse kloosterman den daartegen moet natuurlijk worden gewaakt oet in het voortgezet onderwijs in moer overigens lijkt men zich in het lbo op het punt 1986 12 thema nu meer onderwijzen in de eigen taal van de spensatie soepeler op te stellen dan in het en cultuur p 36 42 avo het betreft in smilde sg de draai mavo en 9 zon regionale werkgroep wordt bijvoorbeeld geïnas en de jan li gthartschool leaoprof d r organiseerd vanuit het platform molukkers over ph kohn stamm school mbo overc ingelschool ijssel de groep wordt onder de eerste und do orde ton mbo in hno chrscholengemeen schap ath ha derw ijsadviescentrum almele o ook elders in vomo chrs gveningerland mbo lbo het land proberen molukse leerkrachten op eigen technische school voor assen e o chr techniekkracht tot samenwerking te komen sche school voor noord drenthe 10 dit lijkt vanzelfsprekend maar scholen zijn geen algemeen verslag van projectresultaten is te neigd om andere faciliteiten dan voor oet te vinden in negen portretten van scholen met moreserveren voor zittende collega's lukse leerlingen ed pabo de eekhorst assen 11 het heeft grote voordelen om een molukse college 1985 marilah 241 en in rondbiculu ree onderga in een reguliere vacature te benoemen zie w ijs studie schrift over theorie en praktijk in het hiervoor het portret van gveningerland in marivort gezet onderwijs ed pabo de eekhorst lah 24 p 9 18 assen 1985 mari lah 28 1 12 men kan hiervoor gebruik maken van alenona voor uitvoeriger oriëntatie zie wij hebben molukse cursus in de t huistaal van molukse leerlingen op school een handreiking voor orde gen ed pabo de eekhorst assen 1985 mari leerkracht ed iwm slo cps de eekhorst h o e lah 271 voor een verslag van opzet en werkwijvelaken 1985 p 253 274 h 7 l e ve n met zie mij n bij d r age aan moer 1986 1 2 het twee talen gaat je pas iets zeggen als je zelf bezig gaat met 4 d i t m o t i e f i s v a n g e h e e l a n d e r e a a r d a n d e a r m a l e i s v e r s l a g v a n e e n c u r s u s i n d e t h u i s t a a l g u m e n t a t i e s v o o r g e b r u i k v a n d e m o e d e r t a a l a l s v a n m o l u k s e l e e r l i n g e n v o o r n e d e r l a n d s e p a b o i n s t r u c t i e t a a l d i e i n a n d e r e s i t u a t i e s o p g e l d s t u d e n t e n p 128 138 doen er zijn lbo scholen met grote concentraties 13 vanuit het verleden zijn scholen over het alge marokkana n s e en turkse leerlingen van de eerste meening gewend om extra faciliteiten te beseden of tweedegeneratie waar men de len van de aanbegeleidingsactiviteiten een pleidooi voor leerstof in of meernoodgedwongen en twetaalige een minder eenzijdige brede en emancipatori aanbiedt een vorm van opvangonderwijs desche benadering van onderwijzen voor molukse joegoslavische taal groep staatzate rdagonderwijs leerlingen is te vinden in recht op aandaacht stude in de eigen taal voor dat met p rog r amma s taal d i e sch r i f t o v e r b e g e l e i d i n g v a n m o l u k s e l e e r l i n a a r d r i j k s k u n d e g e s c h i e d e n i s e n m a a t s c h a p p i j l e e r g e n e d p a b o d e e e k h o r s t a s s e n 1985 mari aan sl u i t i n g b i e d t o p h e t o n d e r w i j s i n h e t t h u i s l a h 251 en in wij hebben molukse kinderen op land een vorm van terugkeer onderwijs deze school p 77 112 h 4 het onderwijs moet overwegingen spelen bij ons geen rol iets van ons worden uitgangspunten en zie voor deze p

rob l ematiek ook guus extra de doelen positie van etn isc h e groep s r at en i n h
et voort ge 14 wij hebben mo luks e k inderen op school z et onderw ijs in le ven
de talen n r 407 1986 p 275 338 h 8 o n de rwijs maleis p 59 64 n ad ere info r mat
ie sam e nwe rking s verband b ic u lt u 6 z ie h ier vo or bate m uk a kiri kenart
lalu lain to reel o nd er w ijs re g io a ssen pla tola an 4 9404 en lon g la in kijk om
j e hee n en help elka ar ee n a ssen tel 05920 17553 24